

Egenkontroll enligt miljöbalken för tillfälligt boende

Alla som har en verksamhet där allmänheten erbjuds tillfälligt boende mot betalning som vandrarhem, pensionat, stugbyar, hotell m m är enligt miljöbalken skyldiga att kontrollera sin verksamhet genom egenkontroll. Genom en planerad och i övrigt väl fungerande egenkontroll kan verksamhetsutövaren visa att miljöbalkens krav enligt 2 kap, 26 kap 19, 21 §§ uppfylls.

Syfte

Syftet med egenkontrollen är att förebygga smitta, allergiska reaktioner eller att gästerna drabbas av andra olägenheter. Syftet är också att förhindra att miljön tar skada exempelvis av de produkter som används i verksamheten.

Omfattningen av egenkontrollen beror på typen av verksamhet, dess storlek och vilka risker som finns med den.

Utformning av egenkontrollen

Rutiner

Det bör finnas skriftliga rutiner för att fortlöpande kontrollera att inredning och utrustning hålls i gott skick och för att i god tid kunna sätta in åtgärder mot brister i eller risker med verksamheten, till exempel:

- städning, tvättning, metoder, tidpunkt, vem som utför den, omfattning, uppföljning
- ventilationskontroll (OVK)
- hantering av avfall
- hantering av kemikalier
- tobaksrökning
- temperatur inomhus
- vattentemperatur för att förhindra legionellatillväxt
- ljudmiljö, ljusförhållanden
- dricksvattenkvalitet
- skadedjur
- köldmediahantering/rapportering
- energianvändning
- barnsäkra brunnar
- hygien i gästernas matlagingsutrymmen
- solarium, bubbelpooler, gym
- rutiner för hantering/rapportering av olyckor och tillbud som kan leda till olägenheter för hälsan eller miljön

Risker

Verksamhetsutövaren bör bedöma riskerna med verksamheten ur hälso- och miljösynpunkt. Detta kan innebära att du som verksamhetsutövare har ett ansvar att t.ex. undersöka lokalernas utformning, att reningsutrustningen i bubbelpool fungerar, att ventilationen är tillräcklig i rummen.

Information om hur skadliga kemiska produkter är med avseende på hälsa och miljö finns i varuinformationsbladet som leverantören är skyldig att tillhandahålla.

Eftersom verksamheterna varierar i inriktning behöver varje verksamhetsutövare noga tänka igenom den egna verksamheten och identifiera vilka risker som kan finnas och hur man kan minska dem med god kunskap och bra rutiner.

Kemiska produkter

Verksamheten ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. Om det finns mindre skadliga kemikalier än de som används idag, ska man använda dem istället.

Det bör finnas en förteckning över kemiska produkter som hanteras i verksamheten och som kan innebära risker från hälso- och miljösynpunkt, med uppgifter om:

- produktens namn
- omfattning och användning
- information om hälso- och miljöfarlighet
- klassificering med avseende på hälso- och miljöfarlighet

Regelbunden kontroll och dokumentation

Undersökningar och riskvärderingar inom ramen för egenkontrollen bör ske fortlöpande och regelbundet. Rutiner, ansvarsfördelning, riskvärdering, resultat av undersökningar bör regelbundet dokumenteras. Dokument över egenkontrollen bör kunna uppvisas vid inspektioner.

I miljöbalkens 2 kap (redovisas nedan) finns grundläggande hänsynsregler som ska följas av alla som driver en verksamhet. Syftet är att skydda hälsa och miljö från skada eller olägenhet. Utövaren skall kunna visa att verksamheten drivs i överensstämmelse med hänsynsreglerna.

Kunskapskrav

Utövaren ska ha kunskap om verksamhetens påverkan på miljön och människors hälsa enligt hänsynsreglerna i miljöbalkens 2 kapitel, (även extra känsliga personer t ex allergiker).

Det innebär bland annat att man ska ha kunskap om lokalen, anläggningen och dess installationer, vad som krävs för en bra inomhusmiljö samt hygieniska regler för olika typer av verksamheter.

Hur kan du underlätta boende för allergiker?

Det är viktigt att några gästrum inreds så att personer med allergi kan nyttja rummet.

Här är några råd för dig som vill erbjuda allergianpassade rum:

- rummet ska vara helt fritt från tobaksrök och sällskapsdjur
- golv ska inte vara täckta med heltäckningsmatta
- hygienartiklar, rengöringsmedel och tvättmedel som används ska vara rekommenderade av Astma- och allergiförbundet
- inredningsmaterial ska vara lätta att rengöra och inte avge allergiframkallande ämnen
- rummet ska vara fritt från växter
- handtag, nycklar av metall ska vara nickelfria
- använd tvättbara allergenskydd på madrass och kudde

Fastighetsförvaltning

Som fastighetsägare bedriver man även egentillsyn över sådant som inte berörs av miljölagstiftningen. I stora drag kan det vara brandsyn och sotning, besiktning av elsäkerhet, systematiskt arbetsmiljöarbete, hissar, rulltrappor, motordrivna portar och skyddsrum.

Miljöbalkens hänsynsregler gäller alla

I miljöbalkens andra kapitel finns grundläggande hänsynsregler. De gäller alla och styr all verksamhet - kommuner, industrier, privatpersoner och ideella organisationer. För anmälningspliktiga verksamheter gäller dessutom preciserade krav på egenkontroll.

1§ Beviskrav

Det är verksamhetsutövaren som ska visa att verksamheten uppfyller hänsynsreglerna och att den inte orsakar skada på människors hälsa eller miljön (2 kap 1§ och 26 kap 19-22 §§ miljöbalken).

2§ Krav på kunskaper

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska kontinuerligt skaffa sig behövlig kunskap för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller negativ påverkan.

Verksamhetsutövaren ska ha aktuell kunskap om sin egen verksamhet och om de regler som gäller för verksamheten (2 kap 2§ miljöbalken).

3§ Försiktighetsprincipen

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, ska vara försiktiga och vidta de begränsningar som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten orsakar något som påverkar människors hälsa eller miljön negativt (s kap 3 § miljöbalken).

4§ Produktvalsprincipen

Om det finns kemikalier som är mindre skadliga än de som används idag ska de användas istället. Förutom kemikalier och blandningar som städkemikalier gäller regeln även varor som är behandlade med kemiskaprodukter (2 kap 4 § miljöbalken). En strävan är att det minst farliga alltid ska användas.

5§ Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi. Möjligheterna till återanvändning och återvinning ska användas (2 kap 5 § miljöbalken).

6§ Lokaliseringsprincipen

Platsen där verksamheten bedrivs ska vara lämplig. En sådan plats ska vara vald så att ändamålet kan uppnås med minsta möjliga ingrepp och negativ påverkan på människors hälsa och på miljön (2 kap 6 § miljöbalken). Ett bygglov innebär inne alltid att platsen eller lokalen blir godkänd enligt miljöbalkens regler.

7§ Skälighetsregeln

Krav på hänsyn enligt hänsynsreglerna gäller inte om det kan vara orimligt att uppfylla dem (2 kap 7 § miljöbalken).

